

00419/rendelt.

Melléklet a _____/12. számú irathoz.
Szigorúan titkos!

1967 NOV 30

ORSZÁGOS TALÁLMÁNYI HIVATAL
IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUM

0012/1967/4

Látta: Kiss Árpád miniszter, az
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke

1967

11/4/97

Kiss Árpád

E l ő t e r j e s z t é s

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormányhoz

Tárgy: Az ujításokról és találmányokról szóló kormányrendeletek tervezetei.

Egyetértenek:

- Borsos László belkereskedelmi miniszterhelyettes
- Benkei András belügyminiszter
- dr.Szabó Zoltán egészségügyi miniszter
- dr.Gergely István mezőgazdasági- és élelmezésügyi miniszterhelyettes
- dr.Trautmann Rezső építésügyi- és városfejlesztési miniszter /észrevétellel/
- Czinege Lajos honvédelmi miniszter
- dr.Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter
- Földi László a könnyűipari miniszter első helyettese
- Horn Dezső a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese
- Darvas László külkereskedelmi miniszterhelyettes
- Péter János külügyminiszter
- Veres József munkaügyi miniszter
- dr.Polinszky Károly művelődésügyi miniszterhelyettes
- dr.Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter
- Kardos Géza pénzügyminiszterhelyettes

Magyar Országos Levéltár

1967-11-30-00419-1967

①

1

dr.Katona Zoltán a legfőbb ügyész első helyettese
Karádi Gyula az Országos Terhivatal elnökének első helyettese
dr.Dabronaki Gyula a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke
Szakszervezetek Országos Tanácsának Elnöksége

I.

A gazdasági mechanizmus új rendszerében az ujitómozgalomnak, mint a dolgozók önkéntes tömegmozgalmának, fokozottabban lesz feladata a dolgozók alkotó tevékenységének kibontakoztatása a technika fejlesztése, a termelés mennyiségi és minőségi jellemzőinek javítása érdekében. E feladat minél hatékonyabb elvégzése céljából új jogszabály kiadása szükséges.

Az ujitásokról és találmányokról szóló 29/1959/V.10./Korm.számú rendelet a gazdaságirányítás központi rendszerében rendeltetését maradéktalanul betöltötte, az új gazdasági mechanizmus változott viszonyai között azonban az ujitási tevékenység jogi rendezésére alkalmatlan.

Az új jogszabálytervezete - összhangban a találmányi és ujitási rendszer továbbfejlesztéséről szóló 15/1967/V.6./G.B.számú határozattal - az alábbi alapvető szempontok figyelembevételével készült:

- a./ A fokozottabb vállalati önállóságra figyelemmel keretjellegű, tehát csak a leglényegesebb rendelkezéseket tartalmazza, míg az egyéb kérdések a vállalat ujitási szabályzatában nyernek rendezést.
- b./ Lehetővé kell tennie az ujitások anyagi elismerése változatos formáinak alkalmazását.
- c./ Növelnie kell a szakszervezetek kollektív érdekvédelmi szerepét.

A tervezet a jelenleg hatályos jogi szabályozással szemben az alábbi lényeges változásokat tartalmazza:

- 1./ a./ Ujítás lehet az olyan - jelentős alkotó tevékenységnek minősülő - megoldás is, amelyet a dolgozó a munkaköri feladatán belül hoz létre. Ha a megoldás nem minősül jelentős alkotó tevékenységnek, az egyéb feltételek fennforgása esetén is csak akkor értékelhető ujításként, ha nem tartozik előterjesztőjének munkaköri kötelességei közé. Ez a rendezés összhangban van a G.B. említett határozatának 2./ pontjában foglalt azzal az elvvel, hogy az ujítási tevékenység körét az eddiginél tágabban kell értelmezni és ezért ide kell sorolni nemcsak azokat az eseteket, amikor valaki olyan javaslatot tesz, amely nem tartozik munkaköri kötelességébe, hanem azokat is, amelyekben a dolgozó a munkaköri feladatán belül mutat fel találmányi szintet el nem érő, jelentős alkotó műszaki teljesítményt.
- b./ Ujításként csak a műszaki, illetőleg üzemszervezéssel kapcsolatos megoldás értékelhető.
- c./ A G.B. határozatnak megfelelően nem közvetlenül a népgazdaság, hanem a hasznosító vállalat részére kell az ujításnak hasznos eredménnyel járnia. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a közvetlenül a népgazdasági részére hasznos javaslatok szerzőit nem lehet anyagi elismerésben részesíteni, ennek azonban - a G.B. határozatban foglaltakra figyelemmel - az ujítási rendszeren kívül kell történnie.
- d./ A viszonylagos ujdonság csak akkor forog fenn, ha a javasolt megoldást a vállalat még egyáltalán nem hasznosította. Azoknak a vállalatoknak, amelyek több gyáregységből állnak, célszerű lehetővé tenni olyan szabályozást, amely a viszonylagos ujdonság fogalmát a jog-

szabálytól eltérően rendezi úgy, hogy az egyik gyáregységnél történt hasznosítás a többi gyáregység vonatkozásában a viszonylagos újdonságot nem zárja ki.

e./ A gazdasági mechanizmus új rendszerében a vállalatok nemcsak az újítás megvalósítása, hanem annak értékesítése révén is elérhetnek hasznos eredményt. Ezért megvalósítás helyett indokolt az átfogóbb értelmű "hasznosítás" kifejezés használata /2.§/.

- 2./ Az újító erkölcsi elismerésének új formája az újítói tanúsítvány /5.§/.
- 3./ Az újító anyagi elismerésének a tervezet 6.§ /1/ bekezdésének a./ pontjában említett különböző formái közül a vállalat választja ki a műszaki fejlesztéssel hivatásszerűen foglalkozó, valamint a vezető beosztású dolgozónak járó anyagi elismerés legalkalmasabb formáját és ezt az újítási szabályzatban rögzíti. Ugyanez a szabály érvényes a többi újító vonatkozásában is, kivéve azt az esetet, amikor a javaslat előterjesztése nem képez munkaköri kötelességet. Ilyenkor ugyanis - ha a vállalat a javaslatot hasznosítja - újítási díj jár, de megállapodás alapján egyéb formában is történhet az anyagi elismerés.
- 4./ Az újítási díj mértéke tekintetében a felek megállapodása irányadó. Az újítási díjra jogosultaknál megállapodás hiányában a díj az egy évi eredménynek legalább két százaléka. Aránytalanság esetén azonban a díjkulcstól - akár felfelé, akár lefelé - el lehet térni /7.§/.
- 5./ A munkáltató érdekeit védi az a rendelkezés, hogy munkaviszonyban álló személy a munkáltató tevékenységi körét érintő újítási javaslatot más vállalathoz csak a munkálta-

tó előzetes engedélye alapján nyújthat be. A G.B. határozat 6/d.pontja a munkáltató hozzájárulását csak arra az esetre írja elő, ha a más vállalathoz történő benyújtás a munkáltató érdekeit sérti, vagy ha a vállalat a megoldás kidolgozásába jelentős szellemi és anyagi erőforrásokat fektetett be. Minthogy azonban csak a munkáltató döntheti el, hogy éri-e érdeksérelem vagy sem, logikus a más vállalathoz történő benyújtást minden esetben a munkáltató engedélyéhez kötni. A munkáltató az engedélyt csak akkor tagadhatja meg, ha a fentiek szerint érdeksérelem fogyna fenn, vagy befektetést eszközölt /9.§/.

- 6./ Ujításként benyújtott javaslattal kapcsolatos bármely sérelem esetén a szakszervezet - panasz alapján - egyeztetési eljárást folytat le. Ezen túlmenően a tervezetben foglaltak szerint a vitákban a munkaügyi viták eldöntésére hatáskörrel bíró szervek járnak el /13.§/.
- 7./ Szerzőségi vita - az egyszemélyi elbiráló eddigi hatáskörének megszüntetésével - bírósági hatáskörbe tartozik /13.§/.
- 8./ a./ Az 5./ pontban felhozott okokra tekintettel indokolt az a rendelkezés, hogy a vállalattal munkaviszonyban nem álló személy által ujításként benyújtott javaslatot - ilyen irányú megállapodás esetén - csak a vállalat engedélye alapján lehet más vállalatnál hasznosítani. A vállalat érdekvédelmének olyan korlátozását, hogy a felügyeletet gyakorló szerv a vállalat hozzájárulása nélkül is engedélyezheti az ujításként benyújtott javaslat más vállalat általi hasznosítását, a népgazdaság érdeke indokolja.
- b./ Ha a vállalat a hozzá benyújtott ujítást más vállalatnak átadja, ennek fejében ellenértéket követelhet, a-

melyből az ujitót, továbbá azokat is részesíteni kell, akik az értékesítésben érdemeket szereztek /14.§/.

II.

A találmányokkal kapcsolatos egyes rendelkezéseket jelenleg az ujitásokról szóló jogszabály tartalmazza. E rendelkezések közül a legszükségesebbek átmeneti jellegű külön jogszabályba foglalásának indoka, hogy e kérdéseket a kidolgozás alatt álló találmányi /szabadalmi/ jogszabály fogja rendezni. Miután az ujitási jogszabály maradandóbb jellegű, nem lenne célszerű a találmányokkal kapcsolatos átmeneti rendelkezéseket az ujitási jogszabályba foglalni.

A leglényegesebb átmeneti rendelkezés, hogy a találmányi díj alapját is a vállalati hasznos eredmény képezi és hogy a jogszabályban rögzített díjazási kulcstól - a gazdaságirányítás új rendszerével összhangban - megállapodás alapján el lehet térni /2.és 3.§/.

III.

Az előterjesztés elfogadása esetén javasoljuk, hogy a Minisztertanács üléséről szóló kommuniké tartalmazza a két tervezet elfogadását.

A Tájékoztatási Hivatal közreműködésével a rendeletek legfontosabb intézkedéseiről részletes ismertetőt kell a sajtó rendelkezésére bocsájtani.

IV.

Határozati javaslat

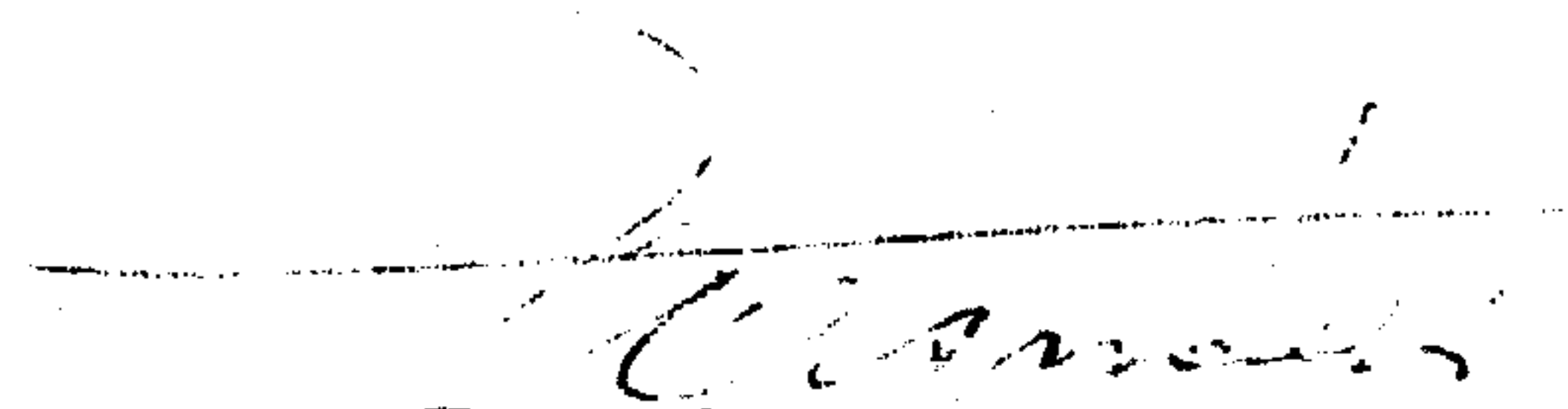
A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a csatolt jogszabálytervezeteket elfogadja és elrendeli azoknak kormányrendeletekként a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

- . -

Budapest, 1967. évi *november* hó *30.* napján.



dr. Korom Mihály ~~alt.~~
igazságügyminiszter



Tasnádi Emil ~~alt.~~
az Országos Találmányi Hivatal
elnöke